

NDV-excursie

13 oktober naar Twente

Na een hartelijk welkom door Harry de Coo, kwam rondleider Huub Olde Loohuis van Arboretum Poort Bulten (De Lutte) aan het woord. Hij vertelde dat in het arboretum 1000 verschillende bomen staan en 2500 bomen totaal. Leonard Springer heeft het in 1912-1917 aangelegd en uit de hele wereld bomen en struiken laten aanvoeren. De collectie is opgebouwd door families en geslachten bij elkaar te planten. Tot 2016 hoorde het arboretum bij de Regio Twente, toen is het overgegaan naar Natuurmonumenten. Alle bomen zijn ingemeten en er wordt aan gewerkt dat bij alle bomen de goede naambordjes staan. Frank Winkelhorst is beheerder en het dagelijkse onderhoud gebeurt door een sociaal werkvoorzieningsschap.

We staan stil bij een *Quercus petraea* met spitse knoppen en een gele hoofdbladnerf. We zien *Quercus pyrenaica* en *Q. pubescens* waarvan de laatste de sterkste is. *Quercus robur* 'Fastigiata Koster' is de beste zuilvormige eik maar hij blijft last houden van uitgestelde onverenigbaarheid. Een *Sassafras* in schit-

terende herfstkleur en de prachtige *Abies alba* 'Pendula' die is omgewaaid maar nog altijd indrukwekkend is. Van dit exemplaar is enthout gehaald om te vermeerderen. Bij het verzamelgebouw staat een prachtige *Acer palmatum* 'Ornatum' en verderop een struik met rode bessen. Wij komen uit op kamperfoelie en volgens Pierre Theunissen is het *Lonicera maackii*. Aan de collectie wilgen en populieren, de grootste van Nederland, komen we niet toe maar we zien de Berlijnse populier, *Populus ×berolinensis* naast het pad. Een smal blijvende soort die vaak stamschot heeft.

's Middags gaan we naar arboretum Singraven in Denekamp waar Willem Oostenbrink tuinbaas is. Jan Zwienenberg, Gerrit Haverkamp en Leo Schoolkate hebben veel deskundig werk in het arboretum verzet met historisch onderzoek, het op naam brengen van geslachten, soorten en variëteiten en nieuwe aanplant. Leo Schoolkate geeft een uitgebreide introductie.

Het arboretum van Singraven is evenals Poort Bulten aangelegd door Leonard Springer. Springer was in 1924 mede-oprichter van de NDV en de eerste voorzitter. Hij werkte veel samen met de architect Karel Muller, wiens twee zussen trouwden met telgen uit een Twentse textiel-families. Zo kreeg Karel Muller veel opdrachten

Het prachtig gekleurde blad van *Sassafras albidum*
Foto: Wiecher Huisman

Nieuwe aanplant in Singraven

Foto: Gerrit Haverkamp

in Twente en dat verklaart waarom relatief veel werk van Springer in Twente te vinden is. Willem Laan, een vermogend man, was de eigenaar van Singraven. Hij gaf Springer de opdracht een decoratief arboretum te ontwerpen, niet geordend per familie. De eerste bomen zijn in 1924 aangeplant maar het arboretum krijgt zijn vorm tussen 1934-1940. In aansluiting op het historisch onderzoek is gekozen om bij de aanvulling van de collectie gebruik te maken van het Leonard Springer sortiment. Hierbij is gebruik gemaakt van de monografie van Leonard Springer (door Constance D.H. Moes) die een voor Leonard Springer kenmerkende beplantingslijst bevat.

Toen Springer in 1940 overleed, kreeg architect Samuel Voorhoeve opdracht om het arboretum in kaart te brengen. Van deze kaart met bijbehorende beplantingslijsten wordt nog dankbaar gebruik gemaakt. De sfeer van het arboretum heeft iets mysterieus omdat het vanaf de weg onzichtbaar is en het verscholen ligt in het bos, ontsloten door een lange laan met Douglas.

Willem Laan heeft zijn hele bezit over gedaan aan de Edwina van Heek Stichting en daardoor zien het huis Singraven en de tuin er mooi uit. Dat het arboretum er zo goed

bij ligt is ook te danken aan genoemde dendrologen. Er staan bijzondere soorten zoals *Acer oliverianum*, de afhangende *Acer saccharinum* 'Laciniatum Wieri' en *Acer saccharinum* 'Laciniatum', die wat stijver is. Ook zien we *Cornus officinalis* met 5-7 zijnerven, *Cornus mas* met drie zijnerven en *Acer saccharum* die in lange aren bloeit. *Magnolia acuminata* subsp. *subcordata* is struikvormig en de gewone *M. acuminata* wordt een flinke boom. Verder stond er een prachtige *Tilia japonica*, een mooie kleine boom en stond een *Liquidambar styraciflua* te schitteren in de herfstzon.

Het was een zaterdag die we niet graag hadden willen missen. □

Leo Schoolkate, met in zijn handen het boek over *Cornus*

Foto: Mannes Konijnenbelt